

FRANSUZ TILINI O‘QITISHDA YANGI PEDAGOGIK METODNI
QO‘LLASH HAMDA SAMARADORLIKNI BAHOLASH

Tursunaliyev Asliddin Bahromjon o‘g‘li

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti

Xorijiy filologiya fakulteti

Fransuz filologiyasi kafedrası 4-bosqich talabasi

Ilmiy rahbar: Raximova Gulfiya Rustamovna

Annotatsiya: Hozirgi kunda ta‘lim sifatini oshirish hamda dars mashg‘ulotlariga talabalarni e‘tiborini yanada oshirish maqsadida pedagogic texnologiyalar qo‘llash maqsadga muvofiqdir. Ayniqsa xorijiy tillarni o‘qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash orqali ta‘lim sifatini yana oshirish imkoniyatini ko‘rib chiqamiz.

Kalit so‘zlar: pedagogik texnologiyalar, muammo va tajriba (Problem Tasks and experiments P&E), talabalar qobiliyati, o‘quv jarayoni.

Аннотация: В настоящее время повышается качество образования и преподавания. Педагогические с целью повышения внимания студентов к своему обучению целесообразно использовать технологии. Особенно в преподавании иностранных языков. Повышение качества образования за счет использования современных педагогических технологий рассмотрим возможность увеличения.

Ключевые слова: педагогические технологии, проблема и опыт (Проблема Задания и эксперименты, P&E), способности учащихся, учебный процесс.

Annotation: Nowadays, improving the quality of education and teaching to Pedagogical in order to increase students' attention to their training it is appropriate to use technologies. Especially in teaching foreign languages improving the quality of education through the use of modern pedagogical technologies we will consider the possibility of increase.

Key words: pedagogical technologies, problem and experience (Problem Tasks and experiments, P&E), student ability, educational process.

KIRISH

Ta‘lim zamon talabidir, chunki u savodli jamiyatni yaratadi va jamiyatni tarbiyalash jarayonida motivatsiya va ko‘rsatmalar juda muhim va o‘qituvchilar, gidlar va ma‘murlar o‘quvchilarni rag‘batlantirish uchun mas‘uldirlar. Jamiyatning aksariyat qismiga ta‘lim berish orqali savodxonlik darajasi yuqori bo‘ladi. Biroq, vaqt o‘tishi bilan o‘quvchilar va talabalar bilim olish uchun yangi texnika va usullarni talab qilmoqdalar, bu ularni nafaqat nazariy

o'rganishga ixtisoslashtiradi, balki ularni amaliy bilimlar bilan ta'minlaydi, ko'nikmalarini charxlaydi va har qanday qiyinchiliklarga dosh bera oladi Fransuz tilini o'rganayotgan talabalar uchun yozilgan kitoblar va boshqa materiallardan maktabda yoki uy sharoitida frantsuz tilini o'rgatish uchun foydalanish juda qiyin.

Frantsuz tilini ikkinchi til sifatida o'rganayotgan talabalarning ehtiyojlari frantsuz tilida asosiy til sifatida so'zlashadigan talabalarning ehtiyojlaridan juda farq qiladi. Biz o'qituvchilar ba'zan kam yoki umuman tayyorgarliksiz va rejasiz o'quvchilarimizning ehtiyojlariga mos keladigan yangi materiallarni moslashtirish, o'zgartirish yoki yaratish kabi shakllanadigan vazifani bajaramiz. Mavzu va materiallarning nisbatan qiyinligi talabalarda ishtiyoqni pasayishi hamda dars mashg'ulotlari davomida e'tiborni pasayishiga olib keladi. Bu esa ta'lim sifati va samaradorligiga ta'sir o'tkazmay qolmaydi. Buni oldini olish maqsadida ham yangi zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash orqali dars va mavzuni sifatini oshirishimiz mumkin¹.

1980-yillarda David Hestenes va Ibrohim Halloun² (Halloun and Hestenes, 1985) AQSHda didaktik tadqiqotlar bo'yicha maqolalar chop etdi, ularning ob'yekti o'rta maktab o'quvchilari bo'lib, u o'z tadqiqotida pedagogik texnologiyalarni dars jarayonida qo'llashni samaradorligini e'lon qildi. Bundan tashqari an'anaviy usullar va texnikalar o'rtasidagi asosiy farq pedagogic texnologiya - bu komplekslar nazariyasidan olinganligi, ya'ni bu nazariyaning barcha qonunlariga bo'ysinadi. Asosiy masalalardan biri chet tillarini o'qitish jarayonida o'qituvchilik mahoratidan foydalanish, samarali o'qitish jarayonini tashkil etish, ta'lim standartlariga moslashtirish, oshirish jahon andozalari, chet tilini o'qitish bo'yicha bilim va ko'nikmalarni mukammal shakllantirish talabalarga tillar ta'lim jarayonining muhim omillaridan biri hisoblanad. Bugun, xorijiy tillarni interfaol o'qitishning zamonaviy texnologiyalari yaratilmoqda ishlab chiqiladi va o'quv jarayonida samarali foydalaniladi. Bundan tashqari pedogik texnologiyalarni xorijiy tillarni o'qitishda qo'llash orqali samaraga erishish mumkinligini Martín-Blas, T.Seidel, L. Serrano-Fernándezlar ham o'z tadqiqotlarida e'lon qilgan.

Men o'zimning asosiy tadqiqotimda "Muammo va tajriba (Problem Tasks and Experiments P & E)" interaktiv pedogigik usulini frantsuz tilini o'qitishda qo'llashni tadbiiq qildim. Uning asosiy g'oyasi eksperiment va muammoli vazifalarni tahlil qilish yordamida talabalar bilan interfaol ishlashdir. Ushbu usul talabaning darsdagi ishtirokini passivdan faolga o'zgartiradi. Bu

¹ Luboš Křišťák, Miroslav Němec, Zuzana Danihelová, "Interactive Methods of Teaching Physics at Technical Universities", Informatics in Education, 2014, Vol.13, No.1, 51-71

² G.Salomov "Literary Criticism and Literary Translation" "Science" Publishing House Tashkent -1983.

usulida xorijiy tillarni o'qitishda muammoli vazifalarni hal qilishda tajribalar (an'anaviy eksperimentlar, kompyuter yordamida tajribalar, video-eksperimentlar, video-tahlillar, simulyatsiyalar) va zamonaviy interfaol usullardan ijobiy tomonlari qo'llaniladi. Bu quyidagi bosqichlardan iborat:

1-bosqich. Tayyorgarlik bosqichi: tushuntirishga qaratilgan darsda o'qituvchi o'zi tushuntirmoqchi bo'lgan asosiy tushunchalarni belgilaydi va darsda ular bilan shug'ullanadi. U tushunchalar uchun darsni 5-10 daqiqalik intervallarga bo'lib oladi. Ushbu intervallar doirasida fikr, nazariya, g'oya ko'rib chiqiladi va o'qituvchi ushbu tushunchaga bog'liq bo'lgan bir nechta muammolarni ham taqdim etadi.

2-bosqich. Fikr/nazariya/g'oya bilan shug'ullanish: O'qituvchi 5-10 daqiqali fikr/nazariya/g'oyani o'rgatadi.

3-bosqich. Muammoning topshirilishi: ko'rib chiqilayotgan tushunchaga bog'liq muammoli topshiriqning taqdimoti. P&E usulida muammoli vazifa 4 usulda belgilanishi mumkin.

1-usul: yozma shaklda ya'ni savol-tarqatma material tartibda

2-usul: Video-tasvir shaklda

3-usul. Tajriba usulida

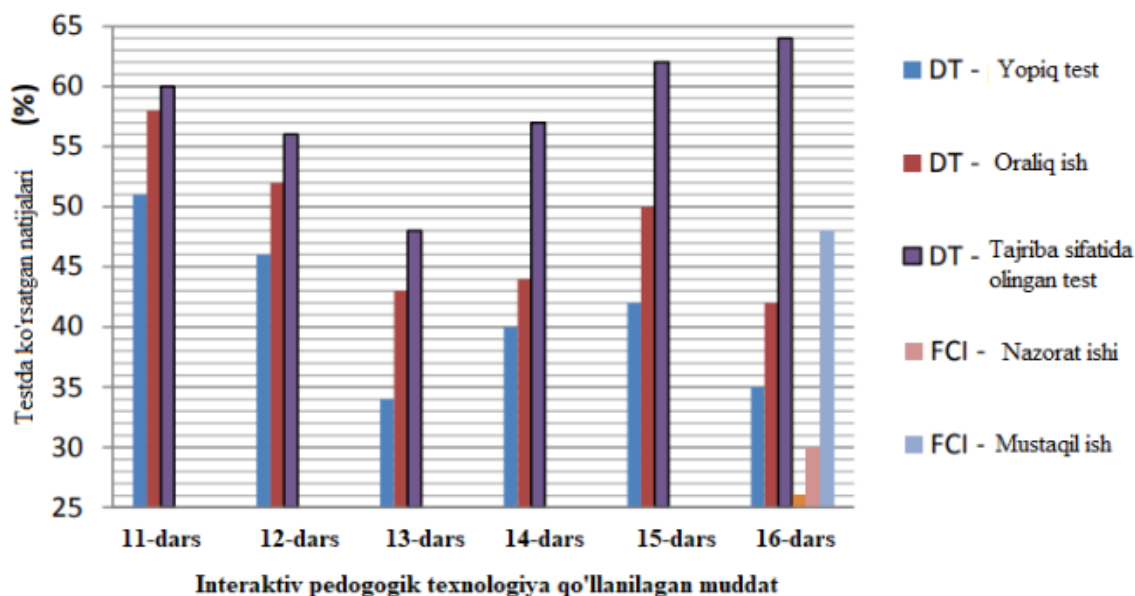
4-usul: Ananaviy-doskaga yozish

4-bosqich. Muammoni hal qilish. Ma'ruzachi savol/muammoni kiritgandan so'ng (4-usuldan birida) talabalar muhokamasi boshlanadi. Muhokama davomida talabalar o'qituvchining nazorati ostida ushbu muammoning mumkin bo'lgan yechimlarini muhokama qiladilar. O'qituvchi asta-sekin yechimlarni doskaga yozadi. Bunda individual javoblar o'qituvchi tomonidan hech qanday asossiz va e'tiroz bildirmay doskaga yoziladi. so'ng har bir berilgan javob talabalar tomonidan tahlil qilinib noto'g'ri echimlar chiqarib tashlanadi. Bu jarayon faqat bitta to'g'ri yechim topilmaguncha davom etadi. Talabalar o'zlarining ish varag'iga noto'g'ri echimlarni, shu jumladan jismoniy fikrlash (noto'g'ri tushunchani yo'q qilish) va to'g'ri yechimni yozadilar. Ba'zida topshiriq ochiq bo'lishi mumkin va muhokama paytida ushbu muammoni to'g'riroq tushuntirish mumkin. Talabalar o'zlarining ish varag'iga barcha yechimlarni, shu jumladan, nima uchun yechim to'g'ri yoki noto'g'ri ekanligini ilmiy asosli bilan yozadilar.

5-bosqich. Baholash, darsda talabaning faqatgina to'g'ri javobini emas faol qatnashganligi ham inobatga olinadi. Hamda talabalarga tarqatilgan tarqatma varaqga darsdan tshungan xulosalarini, darsning kamchiligi yoki nimalar bo'lishi kerakligi haqida firlarini yozishadi. O'qituvchi bu varaqalarni yig'ib olib darsdagi talabalarning tshunganlik darajasi va dars haqida ko'proq bilib oladi.

XULOSA

Shunday qilib, intensiv metodlar chet tillarini o'rgatish uslubiga katta ta'sirini berdi. Muloqotning moddiy asoslarini idrok etish va o'zlashtirish jarayonlarini faollashtirish, uning motivatsiya zaxiralarini ochish va jamoaviy o'zaro ta'sirning adekvat shakllarini rivojlantirish sohasidagi intensiv usullarning yutuqlarini dars jarayonlarida qo'llash kerak.

Buni pedagogik metod usulini qo'llagan holatda 10 ta dars o'tib bo'lgach guruhlardan test va topshiriqlar berib unumdorlik sinab ko'rildi. Bunda talabalarni natijalari yaxshilanib bordi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Ľuboš Kriš'ák, Miroslav Němec, Zuzana Danihelová, "Interactive Methods of Teaching Physics at Technical Universities", Informatics in Education, 2014, Vol.13, No.1, 51-71
2. Oripova N, Rakhimova R, New pedagogical technologies and their application in foreign language lessons, Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, volume 2, issue 1 issn 2181-1784 Scientific Journal Impact Factor SJIF 2021: 5.423
3. G.Salomov "Literary Criticism and Literary Translation" "Science" Publishing House Tashkent -1983.
4. Abdullayeva Marhabo Raxmonkulovna. Ingliz tilidan o'zbek tiliga tarjima yaraishi va o'ziga xos xususiyatda. Innovation, integration va ta'lim bo'yicha xalqaro ma'lumot jurnali, 2 (2), (2021). 297-306
5. Inamov A. N. et al. The role of geo information technologies in management and design of the state cadastre of roads //academicia: An International Multidisciplinary Research Journal. – 2020. – T. 10. – no. 11. – c. 154-160.

6. Ergashev m. Et al. Analysis of road information in geoinformation systems //технические науки: проблемы и решения. – 2021. – с. 90-94.
7. Ergashev M., Dadaxodjayev A., Mamajonov. Use of geographical information systems in determining and mapping of land with soil erosion and damaged meliorative status //Journal of Pharmaceutical Negative Results. – 2022. – C. 5107-5112.
8. Inamov A. N. et al. Development of geographic information system (gis) variation of soil salinity categories in syr darya region
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 oktabr "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-sonli Farmoni.
10. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. /Mamlakatimizni 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yakunlari va 2017 yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma'ruzasi
11. Raxmonov D.A. O'zbekistonda ijtimoiy sohani moliyalashtirishni takomillashtirishning metodologik asoslari.
12. Djafarova, Dildora, Yaxshiboyeva Nodira, and Abdullayeva Zulfiya. "Socio-Cultural Memory And Its Reflection In French Phraseology." *Journal of Positive School Psychology* (2022): 2883-2889.
13. Yaxshiboyeva, Nodira. "Reconstruction of coloristic expressions in erkin azam's" noise" and" pakana's love"." *Конференции*. 2021.